

อิทธิพลของทักษะทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงินและลงทุน

THE INFLUENCE OF FINANCIAL LITERACY ON INTENTION TO SAVE AND INVEST

พิมพินารา พันธุ์คำภูแก้ว

Pimnara Phankampookaew

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงินและลงทุน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชากรไทย อายุระหว่าง 15 ปี ถึง 70 ปี จำนวน 400 คน มีจำนวนเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ Generation Y มีอายุ 22 - 41 ปี และ Generation Z มีอายุ 16 - 21 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นอาชีพ นักเรียน/นิสิตนักศึกษา พนักงานข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน มีรูปแบบการออมเงินและลงทุนในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ในการทดสอบสมมติฐาน

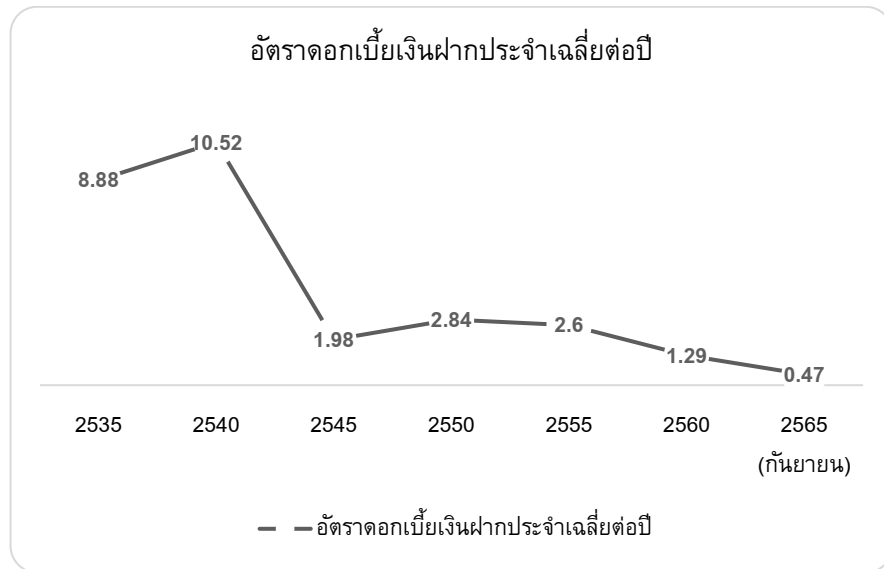
ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง และด้านพฤติกรรมทางการเงินมีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงเส้นพหุคูณพบว่า ความรู้ทางการเงิน ($\beta = 0.298, p < .001$) และทัศนคติทางการเงิน ($\beta = 0.258, p < .001$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงินในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ด้านความตั้งใจลงทุนพบว่าความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนมากที่สุด ($\beta = 0.307, p < .001$) แลรองลงมาคือด้านทัศนคติทางการเงิน ($\beta = 0.164, p = .001$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนเช่นกัน

คำสำคัญ : ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน ความตั้งใจออมเงิน ความตั้งใจลงทุน

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาภาวะเงินเฟ้อซึ่งส่งผลกระทบต่อฐานะและความเป็นอยู่ของคนไทยอย่างมาก โดยในอดีตอาจจะเคยได้ยินคำว่า “ออมก่อน รวยก่อน” หรือ “ทำงานหาเงิน รู้จักอดออม” แล้วจะทำให้ร่ำรวย เนื่องจากในอดีตนั้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารสูง หากมีเงินออมมากเพียงพอโดยไม่จำเป็นต้องลงทุนอย่างอื่นก็สามารถมีความมั่งคั่งได้เช่นกัน แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดภาวะเงินเฟ้อสูงทำให้ธนาคารกลางจำเป็นต้องใช้เครื่องมือนโยบายทางการเงินเพื่อลดความร้อนแรงในระบบเศรษฐกิจจึงปรับลดดอกเบี้ยนโยบายส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยต่างๆในระบบเศรษฐกิจ รวมถึงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารด้วย

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย , อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

จากภาพแสดงให้เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเฉลี่ยลดลงต่ำกว่าร้อยละ 5 อย่างถาวรหลังจากปี พ.ศ.2540 เพราะเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ซึ่งการที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารลดลงต่ำ ส่งผลให้คนไทยมีแรงจูงใจในการออมลดน้อยลงไปด้วย เนื่องจากแรงจูงใจในการออมอันดับแรกคือการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในอนาคต เช่น ซื้อบ้าน ซื้อรถ ทุนการศึกษาบุตร และแรงจูงใจรองลงมาคือ อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการออม (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) จึงเห็นได้ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารที่ต่ำในปัจจุบัน เป็นส่วนหนึ่งให้คนไทยขาดแรงจูงใจในการออมน้อยลง ทำให้ในปัจจุบันการออมเพียงอย่างเดียวไม่ใช่หนทางในการสร้างผลตอบแทนที่ดี จึงต้องมีการลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น แต่คนไทยยังขาดความรู้ในการลงทุน รวมถึงการหาข้อมูลในการลงทุนในแหล่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสม โดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2565) ได้ทำการสำรวจความสนใจสินทรัพย์ดิจิทัลของคนไทย พบว่าคนไทยมีความสนใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ในภาพรวมผู้ลงทุนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในสินทรัพย์ดิจิทัลมาก

นักจึงมักลงทุนตามคำแนะนำของเพื่อน Influencer Youtuber หรือกูรูคนดังที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งยังมีพฤติกรรมการใช้จ่ายในปัจจุบันที่เปลี่ยนไป โดย ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจของธนาคารทหารไทย (2562) ได้มีการศึกษาพฤติกรรมการเงินจากข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์ของคนกลุ่ม Generation Y จากการศึกษาพบว่าคนกลุ่ม Generation Y มีพฤติกรรมบริโภคนิยม ตัดสินใจซื้อสินค้าได้แบบไม่ต้องคิด ความสุขที่ซื้อได้ด้วยประสบการณ์ ด้วยทัศนคติว่า “ของมันต้องมี” ให้ความสำคัญกับของมันต้องมีมากกว่าเงินออม ซึ่งส่วนใหญ่มีเงินไม่เพียงพอในการซื้อและใช้วิธีกู้เงินธนาคารหรือผ่อนชำระแบบมีดอกเบี้ย ทำให้ปัจจุบันหนี้ครัวเรือนไทยพุ่งสูงขึ้น เพราะคนไทยเป็นหนี้ตั้งแต่อายุน้อยและเป็นหนี้มากขึ้น

จากที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทยในเรื่อง ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินและการวางแผนบริหารจัดการทางการเงิน สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีการวัดระดับทักษะทางการเงินของคนไทยแบบองค์รวมและดูพัฒนาการทางการเงินของคนในประเทศ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานสถิติแห่งชาติ จะทำการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทยทุก ๆ 3 ปี ซึ่งแบบสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทยใช้แนวทางเดียวกับแบบสำรวจทักษะทางการเงินขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ Organization for Economic Co - operation and Development (OECD) เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญในการวัดระดับทักษะทางการเงินหลายประเทศทั่วโลกมีนิยามที่เป็นสากลและมีแนวทางการประมวลผลการวัดทักษะทางการเงินที่ยอมรับในหลายประเทศ ศึกษาและชี้วัดระดับทักษะทางการเงินผ่าน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) และทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitudes) จากภาพรวมของผลการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทยโดยธนาคารแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2563 พบว่าคนไทยมีระดับทักษะทางการเงินที่สูงกว่าการสำรวจครั้งก่อนในปีพ.ศ. 2561 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD ในปีพ.ศ.2563 ซึ่งหากมองเพียงภาพรวมจะดูเหมือนว่าทักษะทางการเงินของคนไทยนั้นอยู่ในระดับที่ดีขึ้น แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) คนไทยยังมีจุดอ่อนในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในการคำนวณดอกเบี้ยทบต้น การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และมูลค่าของเงินตามเวลา ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจด้านการเงินของบุคคล และด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) ยังพบจุดอ่อนในด้านการเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเงินไม่พอใช้ และการจัดสรรเงินก่อนใช้ ด้านนี้อาจส่งผลให้เกิดการก่อหนี้เกินตัวได้ อีกทั้งยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใน Generation Y และ Generation Z ยังขาดการวางแผนการออมเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายในระยะยาวมากที่สุดอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงินและลงทุน รวมถึงความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับทักษะทางการเงิน โดยงานวิจัยนี้จะศึกษากลุ่มคนที่อยู่ใน Generation Y และ Generation Z เป็นส่วน

ใหญ่เพราะเป็นกลุ่มคนที่มากที่สุดในประเทศและยังมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและส่งอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่กำลังสร้างครอบครัว จึงต้องมีความสามารถในการตัดสินใจทางการเงินเรื่องต่างๆ เพื่อบริหารจัดการหนี้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม การทักษะทางการเงินที่ดีขึ้น ช่วยในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ทำให้มีการคิดวางแผนออมเงินและลงทุนอย่างเหมาะสม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เกิดการสะสมความมั่งคั่งทำให้คนไทยนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสามารถพึ่งพิงการเงินของตัวเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงินและลงทุน รวมถึงศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, Generation, ระดับการศึกษา, ระดับรายได้ต่อเดือน) ต่อทักษะทางการเงินซึ่งประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) และทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitudes) และต่อความตั้งใจออมเงินและลงทุนด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการนำผลการวิจัยนี้ ส่งเสริมให้คนไทยมีทักษะทางการเงินที่ดีขึ้น ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนการนำข้อมูลมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การเข้าถึงบริการทางการเงินสำหรับการออมเงินและลงทุนให้เหมาะสม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะกระจายความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) และทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitudes) ต่อความตั้งใจออมเงินและลงทุน

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรไทย มีอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 70 ปี

ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือน สิงหาคม 2565 ถึงเดือน มกราคม 2566

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy)

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาหรือ Organization for Economic Co-operation and Development (2013) ได้ให้คำจำกัดความทักษะทางการเงินว่าเป็น " การผสมผสานระหว่างความตระหนักรู้ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการเงินอย่างถูกต้อง และบรรลุถึงความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงินของแต่ละบุคคลในที่สุด " ซึ่งทักษะทางการเงินมีลักษณะเป็นนามธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งจับต้องไม่ได้ เช่นเดียวกับ

ความฉลาดหรือลักษณะเฉพาะของบุคคล ทักษะทางการเงินจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง โดยการสำรวจทักษะทางการเงินเกิดขึ้นครั้งแรกในปี 2004 การสำรวจครั้งนั้นใช้กรอบแนวคิดของ Financial Services Authority : FSA (FSA, 2005) ซึ่งต่อมากรอบแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นกรอบการศึกษาหลักในการวิจัยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา นำมาใช้ศึกษาวัดผลระดับทักษะทางการเงิน โดยใช้วิธีออกสำรวจ (Survey) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวัดผล ประกอบด้วยทักษะทางการเงิน 3 ด้าน คือ

1. ความรู้ทางการเงิน (financial knowledge) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจ แนวความคิดที่เกี่ยวกับการเงิน เช่น การคิดคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินกู้ยืม ดอกเบี้ยทบต้น ความรู้เรื่องเงินเฟ้อ การกระจายความเสี่ยงรวมถึงการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน สามารถใช้ความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผลได้

2. พฤติกรรมทางการเงิน (financial behavior) หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายทางการเงินที่เกิดขึ้นจริง การบริหารเงิน การตัดสินใจทางการเงิน การกู้ยืมเงิน การเลือกรูปแบบการออม การวางแผนรายรับ รายจ่ายทางการเงิน การแก้ไขปัญหาทางการเงินระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงินโดยการศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้อ

3. ทักษะคติทางการเงิน (financial attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือแนวคิดของบุคคลในการวางแผนการเงินเพื่ออนาคต การออม การใช้จ่าย การคิดก่อนใช้เงิน รวมถึงการออมและลงทุนด้วย (ณัฐมน เพิ่มสุข, 2562, หน้า 23)

การออม

การออม หมายถึง รายได้สุทธิหลังหักภาษีเป็นส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายหรือการบริโภคและ พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำที่แสดงออกในลักษณะของจำนวนเงินออม รูปแบบการออมเงินต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะได้รับประโยชน์จากการออมนั้นในอนาคต (กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555) ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินสด เงินฝากธนาคาร โดยการออมเหล่านี้จะได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน หากเรานำเงินในส่วนนี้ไปซื้อ หรือซื้อที่ดิน ซื้อพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้นสามัญ หรือหลักทรัพย์อื่นๆ จะเรียกว่าเป็นการลงทุน

การลงทุน

การลงทุน หมายถึง การออมเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น ซึ่งจะต้องยอมรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน การตัดสินใจนำเงินออมมาลงทุน จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับกระแสเงินสดรับในอนาคต โดยสิ่งที่ผู้ลงทุนทุกคนทราบคือ ถ้าคาดว่าการลงทุนใดมีความเสี่ยงสูง อัตราผลตอบแทนก็ต้องสูงตามไปด้วย หากการลงทุนใดมีความเสี่ยงต่ำ อัตราผลตอบแทนก็จะต่ำเช่นกัน (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544, หน้า 6)

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงิน การออม และการลงทุน

ทักษะทางการเงินนั้นช่วยในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ทำให้มีการคิดวางแผนออมเงินและลงทุนอย่างเหมาะสม มีหลายงานวิจัยพบว่า ความรู้ทางการเงินจะช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจทางการเงินและมีความสามารถตัดสินใจด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัมพันธ์กับทั้งการตัดสินใจออมเงินและลงทุน (Ansong & Gyensare, 2012) โดย อนุสรฯ สุภาและคณะ (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม กรณีศึกษาลูกค้าของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะทางการเงินระดับสูงในด้านความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงิน มีการเลือกรูปแบบการออมเงินและลงทุนที่หลากหลาย เช่น การออมในประกันชีวิต กองทุนรวม และลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น แต่มีโอกาสสร้างผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะทางการเงินระดับต่ำในด้านความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงิน จะมีการเลือกรูปแบบการออมและลงทุนที่ไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่เลือกที่จะออมในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ เนื่องจากการออมขั้นพื้นฐาน ความเสี่ยงต่ำ และไม่ต้องไต่รตรองมากนักเมื่อเทียบกับการออมรูปแบบอื่น ทำให้ขาดโอกาสในการนำเงินออมที่มีไปต่อยอดลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการมีความรู้ทางการเงินจะช่วยให้บุคคลตัดสินใจในการออมและลงทุนได้อย่างเหมาะสม โดยบุคคลที่มีความรู้ทางการเงินสูง มีแนวโน้มที่จะลงทุนในตราสารทุนเพื่ออัตราผลตอบแทนที่มากกว่า รวมถึงมีการวางแผนเกษียณอายุอีกด้วย (Rooij et al., 2011) หากได้รับการอบรมความรู้ทางการเงินส่งผลให้ความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้นและมีทัศนคติทางการเงินที่ดีส่งผลให้เกิดความตั้งใจออมและลงทุนเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งผู้ที่มีความรู้ทางการเงินที่สูงและระดับหนี้สินที่เหมาะสมจะมีความอยู่ดีมีสุขทางการเงินสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเงินต่ำและมีระดับหนี้สินที่ไม่เหมาะสม (กรณิกา วาระวิชะนี, 2560) ในขณะที่หากมีความรู้ทางการเงินระดับต่ำจะเป็นสาเหตุให้เกิดการตัดสินใจทางด้านการเงินที่ผิดพลาดในเรื่องการออม การกู้ยืม และการลงทุน เนื่องจากที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ ทำให้อาจจะมีแนวโน้มที่จะทำผิดพลาดในชีวิตจริงได้ (Chen & Volpe, 1998)

ความตั้งใจออมเงินและลงทุน

ปิยดา สมบัติวัฒนา (2554) ได้ให้ความหมาย ความตั้งใจออมเงิน ว่าความตั้งใจจะออมเงินคือระดับความมุ่งมั่นของบุคคลที่จะทำพฤติกรรมการออม ซึ่งนอกจากจะใช้ความตั้งใจที่จะออมแล้วนั้นก็ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการออมถึงจะมีเงินออมได้ ความสามารถในการออม ประกอบด้วย รายรับ โครงสร้างสถาบันทางการเงินหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การควบคุมตนเอง และการกำหนดเป้าหมายในอนาคต (สถาบันวิทยาการตลาดทุน, 2562) และ สุรเดช จงวรรณศิริ และวิจิต ภู่อ้น (2559) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุนบุคคล ได้ให้ความหมายว่า ความตั้งใจลงทุน คือ ลักษณะของความมุ่งมั่นที่จะตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่นักลงทุนสนใจ

การแบ่งเจเนอเรชั่น (Generation)

Generation คือ ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) ได้แบ่งออกเป็น 4 Generation ดังนี้

1. Generation B (Baby Boomer) เกิดก่อนปีพ.ศ. 2509
2. Generation X เกิดระหว่างปีพ.ศ. 2509 ถึงปีพ.ศ. 2523
3. Generation Y เกิดระหว่างปีพ.ศ. 2524 ถึงปีพ.ศ. 2543
4. Generation Z เกิดหลังปีพ.ศ. 2544

สมมติฐานการวิจัย

1. คำถามการวิจัย : ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงินหรือไม่

H_{1a} = ความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงิน

H_{1b} = ทัศนคติทางการเงิน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงิน

2. คำถามการวิจัย : ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนหรือไม่

H_{2a} = ความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุน

H_{2b} = ทัศนคติทางการเงิน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุน

3. คำถามการวิจัย : ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินที่แตกต่างกันหรือไม่

H_{3a} = Generation ที่แตกต่างกัน มีความรู้ทางการเงินที่แตกต่างกัน

H_{3b} = Generation ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเงินที่แตกต่างกัน

H_{3c} = Generation ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเงินที่แตกต่างกัน

H_{3d} = ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความรู้ทางการเงินที่แตกต่างกัน

H_{3e} = ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเงินที่แตกต่างกัน

H_{3f} = ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเงินที่แตกต่างกัน

4. คำถามการวิจัย : ปัจจัยส่วนบุคคลผลที่ต่างกัน มีความตั้งใจออมเงินและลงทุนที่ต่างกันหรือไม่

H_{4a} = เพศที่ต่างกัน มีความตั้งใจออมเงินที่ต่างกัน

H_{4b} = เพศที่ต่างกัน มีความตั้งใจลงทุนที่ต่างกัน

H_{4c} = Generation ที่ต่างกัน มีความตั้งใจออมเงินที่ต่างกัน

H_{4d} = Generation ที่ต่างกัน มีความตั้งใจลงทุนที่ต่างกัน

H_{4e} = ระดับรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความตั้งใจออมเงินที่ต่างกัน

H_{4f} = ระดับรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความตั้งใจลงทุนที่ต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ ประชากรไทย มีอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 70 ปี จำนวนทั้งสิ้น 49,735,462 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) ใช้วิธีคำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 จำนวนได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลจำนวนคือ 400 คน

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ ปีพ.ศ.เกิด สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน และอาชีพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุน โดยปรับจากชุดคำถามของ Canova and Rattazzi (2004) ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับจากแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นการใช้แบบมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ วัดด้านความตั้งใจออมเงินและด้านความตั้งใจลงทุน ด้านละ 3 ข้อ มีระดับความคิดเห็นต่อข้อคำถามดังนี้

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างมาก
ระดับความคิดเห็น	4	หมายถึง	เห็นด้วย
ระดับความคิดเห็น	3	หมายถึง	เฉยๆ
ระดับความคิดเห็น	2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ระดับความคิดเห็น	1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

ใช้วิธีการแปลผลคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	ความตั้งใจอยู่ในระดับสูงที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ความตั้งใจอยู่ในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ความตั้งใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ความตั้งใจอยู่ในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ความตั้งใจอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อสำรวจทักษะทางการเงิน มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ใช้ชุดคำถามเดียวกันกับธนาคารแห่งประเทศไทยที่ได้ทำการสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี พ.ศ.2563 โดยใช้ชุดคำถามมาตรฐานของ OECD ปี พ.ศ.2561 และใช้เกณฑ์การคิดคะแนนเช่นเดียวกับ OECD (2013)

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเพื่อสำรวจรูปแบบการออมเงินและลงทุนในปัจจุบัน โดยมีจำนวนคำถามย่อย 15 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สามารถเลือกตอบได้หลายข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างแบบสอบถามโดยใช้เครื่องมือ Google Form และทำการแจกแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น แจกในแอปพลิเคชัน Facebook ในกลุ่มต่างๆ และแจกให้สมาชิกในแอปพลิเคชัน Line ซึ่งเป็นวิธีสุ่มตัวอย่างโดยอาสาสมัคร (Voluntary Response Sample) เป็นการขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ และใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวกของผู้วิจัย (Convenience Sampling) มีการลงพื้นที่ในหน่วยงานต่างๆ

เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สำนักงานต่างๆ สวนสาธารณะ โดยจัดทำคิวอาร์โค้ดสำหรับสแกนเพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ นำแบบสอบถามไป Pre-Test กับกลุ่มตัวอย่าง 35 คน สังเกตการณ์และสัมภาษณ์ นำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการ Pilot Test กับกลุ่มตัวอย่าง 40 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามได้เข้าใจถูกต้องครบถ้วน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ของชุดคำถามที่วัดตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรสะท้อน (Reflective Variable) จำนวน 3 ข้อ คือ ด้านความตั้งใจออมเงินและด้านความตั้งใจลงทุน เพื่อหาความสอดคล้องของชุดคำถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.954 และ 0.946 ตามลำดับ โดยอยู่ในระดับความเชื่อมั่นที่มากกว่า 0.7 อยู่ในระดับที่เหมาะสมจึงสามารถนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงได้ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบการออมและลงทุนในปัจจุบัน โดยใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ 2) วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยสูง - ต่ำ ใช้เกณฑ์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบสำรวจทักษะทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ.2563 โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และสัดส่วนร้อยละของคะแนนเต็ม เพื่อให้ทราบระดับคะแนนของทักษะการเงินในด้านต่างๆ 3) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) เพื่อทดสอบอิทธิพลด้านความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงินและความตั้งใจลงทุน 4) วิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลต่อทักษะทางการเงิน รวมถึงต่อความตั้งใจออมเงินและความตั้งใจลงทุน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่อยู่ใน Generation Y มีอายุ 22 - 41 ปี (ร้อยละ 53.25) มากที่สุดและรองลงมาคือ Generation Z มีอายุ 16 - 21 ปี (ร้อยละ 27.25) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 69.75) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 50.25) มีระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 44.75) มากที่สุดและ 15,001 - 30,000 บาท (ร้อยละ 32.50) ส่วนใหญ่เป็นอาชีพ นักเรียน/นิสิตนักศึกษา (ร้อยละ 36.50) พนักงานข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 21.50) และพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 21.00) ในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการออมและลงทุนในปัจจุบันมากที่สุดคือรูปแบบของการฝากเงินบัญชีออมทรัพย์ (ร้อยละ 66.50) รองลงมาคือการฝากบัญชีฝากประจำ (ร้อยละ 21.50) และการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น Bitcoin Cryptocurrency (ร้อยละ 21.00) โดยพบว่า Generation Y และ Generation Z มีการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลมากกว่า Generation อื่นๆ และมีรูปแบบการออมและลงทุนอื่นๆในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ การฝากสลากออมทรัพย์ (ร้อยละ 18.5) ประกันชีวิต (ร้อยละ 17.30) และกองทุนต่างๆ (ร้อยละ 15.00) และสัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ออมและลงทุนในผลิตภัณฑ์ดังกล่าว (ร้อยละ 14.80)

ตารางที่ 1 การประเมินระดับทักษะทางการเงินโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยสูง-ต่ำ

เกณฑ์ (คะแนนเต็ม)	เกณฑ์การเปรียบเทียบคะแนน			คะแนนที่ได้	ร้อยละ	แปลผล
	คะแนนต่ำ	คะแนนปานกลาง	คะแนนสูง			
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	≤ 2	$2 < \text{คะแนน} < 5$	≥ 5	5.31	75.86	คะแนนสูง
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	≤ 2	$2 < \text{คะแนน} < 6$	≥ 6	5.79	64.33	คะแนนปานกลาง
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	< 2	$2 - 3$	> 3	3.88	77.60	คะแนนสูง
ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)	< 6	$6 - 14$	> 14	14.97	71.29	คะแนนสูง

จากตารางที่ 1 พบว่ามีคะแนนทักษะทางการเงินโดยรวมเฉลี่ยในระดับสูง อยู่ที่ 14.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน (ร้อยละ 71.29) โดยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ทางการเงินในระดับสูง อยู่ที่ 5.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน (ร้อยละ 75.86) ซึ่งมีความรู้ในด้านนิยามเงินเพื่อและการกระจายความเสี่ยงในการลงทุนมากที่สุด ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง 5.79 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน (ร้อยละ 64.33) มีการตัดสินใจทางการเงินด้วยตัวเอง การเลือกวิธีออมที่เหมาะสม รวมถึงการตั้งเป้าหมายทางการเงินได้อย่างดี และมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินในระดับสูง อยู่ที่ 3.88 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (ร้อยละ 77.60) โดยทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างนั้น คะแนนอยู่ในระดับสูงทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านการคิดก่อนใช้เงิน

ตารางที่ 2 การศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงิน

ตัวพยากรณ์	B	SE	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	2.390	0.159		15.079	0.000
ความรู้ทางการเงินเฉลี่ย	0.150	0.025	0.298	6.059	0.000*
ทัศนคติทางการเงินเฉลี่ย	0.211	0.040	0.258	5.240	0.000*
$R^2 = 0.224$, Adjusted $R^2 = 0.220$, SEE = 0.789, F = 57.171, Sig. = 0.000*					

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางบวก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งด้านความรู้ทางการเงิน ($\beta = 0.298$, $p < .001$) และด้านทัศนคติทางการเงิน ($\beta = 0.258$, $p < .001$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงินในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินที่สูงขึ้นจะทำให้ความตั้งใจออมเงินสูงขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 3 การศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจลงทุน

ตัวพยากรณ์	B	SE	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	2.099	0.190		11.028	0.000
ความรู้ทางการเงินเฉลี่ย	0.178	0.030	0.307	6.014	0.000*
ทัศนคติทางการเงินเฉลี่ย	0.155	0.048	0.164	3.203	0.001*
$R^2 = 0.165$, Adjusted $R^2 = 0.161$, SEE = 0.947, F = 39.336, Sig. = 0.000*					

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางบวก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนมากที่สุดคือด้านความรู้ทางการเงิน ($\beta = 0.307$, $p < .001$) และรองลงมาคือด้านทัศนคติทางการเงิน ($\beta = 0.164$, $p = .001$) โดยความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินที่สูงขึ้นจะทำให้ความตั้งใจลงทุนสูงขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 4 ทดสอบความแตกต่างของ Generation กับทักษะทางการเงิน (n = 400)

ทักษะทางการเงิน	Gen B n = 14		Gen X n = 64		Gen Y n = 213		Gen Z n = 109		F	p-value	แปลผล
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D			
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	3.79	1.96	5.89	1.27	5.79	1.43	4.21	2.01	30.11	.000*	แตกต่าง
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	4.96	2.45	6.85	1.53	6.23	2.06	4.40	2.46	24.88	.000*	แตกต่าง
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	3.88	0.84	4.66	0.67	4.02	0.99	3.15	1.08	35.07	.000*	แตกต่าง

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยสูง - ต่ำ อ้างอิงจาก ตารางที่ 2 การประเมินระดับทักษะทางการเงินโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยสูง-ต่ำ

จากตารางที่ 4 พบว่า Generation หรือ ช่วงอายุที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินโดยรวมที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่า Generation X และ Generation Y มีทักษะทางการเงินรวมทั้งสามด้านสูงกว่า Generation B และ Generation Z

ตารางที่ 5 ทดสอบความแตกต่างของระดับการศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน (n = 400)

ทักษะทางการเงิน	มัธยมศึกษาปีที่ 3 n = 11		มัธยมศึกษาปีที่ 6 / เทียบเท่า n = 60		อนุปริญญา/ ปวส. / เทียบเท่า n = 77		ปริญญาตรี n = 201		สูงกว่าปริญญา n = 51		F	p-value	แปลผล
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D			
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	3.73	2.69	4.02	1.94	4.89	1.83	5.66	1.51	6.39	0.77	21.59	.000*	แตกต่าง
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	3.86	2.39	5.08	1.99	5.03	2.24	5.97	2.33	7.44	1.35	13.93	.000*	แตกต่าง
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	4.00	0.98	3.20	1.11	3.45	1.06	4.07	1.02	4.55	0.76	17.00	.000*	แตกต่าง

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยสูง - ต่ำ อ้างอิงจาก ตารางที่ 2 การประเมินระดับทักษะทางการเงินโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยสูง-ต่ำ

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี นั้น มีทักษะทางการเงินทั้งสามด้านสูงกว่า ระดับศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 (ตอนต้น) และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ตอนปลาย) / ปวช. / เทียบเท่า

ตารางที่ 6 ทดสอบความแตกต่างของเพศกับความตั้งใจออมเงินและลงทุน (n = 400)

ความตั้งใจ	เพศชาย n = 196		เพศหญิง n = 192		ไม่ประสงค์ระบุ n = 12		F	p-value	แปลผล
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D			
ความตั้งใจออมเงิน (5 คะแนน)	3.88	0.91	4.15	0.86	3.61	0.80	5.82	.003*	แตกต่าง
แปลผลคะแนน	สูง		สูง		สูง				
ความตั้งใจลงทุน (5 คะแนน)	3.55	1.01	3.75	1.07	3.53	0.69	1.98	.140	ไม่แตกต่าง
แปลผลคะแนน	สูง		สูง		สูง				

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความตั้งใจออมเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินในระดับสูง (M = 4.15, S.D. = 0.86) มากกว่าเพศชายที่คะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงิน (M = 3.88, S.D. = 0.91) ในส่วนของความตั้งใจลงทุนนั้นเนื่องจากเพศชาย เพศหญิง และ

ไม่ประสงค์ระบุ มีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจลงทุนที่ใกล้เคียงกันอยู่ในระดับสูง แปลผลได้ว่าเพศที่แตกต่างกันมีความตั้งใจลงทุนที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ทดสอบความแตกต่างของ Generation กับความตั้งใจออมเงินและลงทุน (n = 400)

ความตั้งใจ	Gen B n = 14		Gen X n = 64		Gen Y n = 213		Gen Z n = 109		F	P-value	แปลผล
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D			
ความตั้งใจออมเงิน (5 คะแนน)	3.74	1.00	4.55	0.69	4.13	0.70	3.47	1.05	26.90	.000*	แตกต่าง
แปลผลคะแนน	สูง		สูงที่สุด		สูง		ปานกลาง				
ความตั้งใจลงทุน (5 คะแนน)	3.24	0.96	4.04	0.87	3.85	0.87	3.06	1.17	21.12	.000*	แตกต่าง
แปลผลคะแนน	ปานกลาง		สูง		สูง		ปานกลาง				

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า Generation ที่แตกต่างกันมีความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนทั้งสองด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยในด้านของความตั้งใจออมเงิน Generation X มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินสูงที่สุด (M = 4.55, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ Generation Y มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินในระดับสูง (M = 4.13, S.D. = 0.70) ในส่วนของความตั้งใจลงทุนนั้นพบว่า Generation X มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจลงทุนสูงเช่นกัน (M = 4.04, S.D. = 0.87) รวมถึง Generation Y ที่มีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจลงทุนในระดับสูง (M = 3.85, S.D. = 0.87) ซึ่งมีความตั้งใจลงทุนมากกว่า Generation B (M = 3.24, S.D. = 0.96) และ Generation Z (M = 3.06, S.D. = 1.17)

ตารางที่ 8 ทดสอบความแตกต่างของระดับรายได้ต่อเดือนกับความตั้งใจออมเงินและลงทุน (n = 400)

ความตั้งใจ	ต่ำกว่า 15,000 บาท n = 179		15,001 – 30,000 บาท n = 130		30,001 – 60,000 บาท n = 38		60,001 – 80,000 บาท n = 14		80,001 บาท ขึ้นไป n = 19		F	p-value	แปลผล
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D			
ความตั้งใจออมเงิน (5 คะแนน)	3.69	0.97	4.12	0.75	4.52	0.53	4.45	0.83	4.33	0.85	13.98	.000*	แตกต่าง
แปลผลคะแนน	สูง		สูง		สูงที่สุด		สูง		สูง				
ความตั้งใจลงทุน (5 คะแนน)	3.37	1.10	3.69	0.96	4.10	0.77	4.14	0.87	4.19	0.86	8.83	.000*	แตกต่าง
แปลผลคะแนน	ปานกลาง		สูง		สูง		สูง		สูง				

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนทั้งสองด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยในด้านของความตั้งใจออม

เงินนั้น ระดับรายได้ต่อเดือน 30,001 – 60,000 บาทมีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินสูงที่สุด ($M = 4.52$, $S.D. = 0.53$) รองลงมาคือระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 60,001 – 80,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินสูง ($M = 4.45$, $S.D. = 0.83$) ในขณะที่ระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทมีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินต่ำที่สุด ($M = 3.69$, $S.D. = 0.97$) และความตั้งใจลงทุนพบว่า ระดับรายได้ต่อเดือน 80,001 บาทขึ้นไปนั้นมีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจลงทุนสูงที่สุด ($M = 4.19$, $S.D. = 0.86$) และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 60,001 – 80,000 บาทมีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจลงทุนสูงเช่นกัน ($M = 4.14$, $S.D. = 0.87$) ในขณะที่ระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทมีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจลงทุนระดับปานกลาง ($M = 3.37$, $S.D. = 1.10$) ซึ่งจะเห็นได้ว่าระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนต่ำกว่าระดับรายได้อื่นๆ ที่สูงกว่า

สรุปและอภิปรายผล

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ Generation Y มีอายุ 22 - 41 ปี และ Generation Z มีอายุ 16 - 21 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และ 15,001 – 30,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นอาชีพ นักเรียน/นิสิตนักศึกษา พนักงานข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน มีรูปแบบการออมเงินและลงทุนในปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้วิธีการออมแบบฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์และพบว่า Generation Y และ Generation Z มีการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลเช่น Bitcoin Cryptocurrency มากกว่า Generation อื่นๆ และมีการลงทุนในรูปแบบอื่นๆในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เช่น ฝากสลากออมทรัพย์ ประกันชีวิต และกองทุนต่างๆ ในส่วนของคะแนนทักษะทางการเงินผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนทักษะทางการเงินโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ด้านความรู้ทางการเงิน มีคะแนนระดับสูง โดยผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง มูลค่าเงินตามเวลา การคำนวณดอกเบี้ยทบต้นและดอกเบี้ยสินเชื่อ 2) ด้านพฤติกรรมทางการเงินมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ได้ดี อีกทั้ง ยังรู้จักเลือกวิธีการออมเงินอย่างเหมาะสมและรู้จักตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาว แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงินก่อนการตัดสินใจซื้อ การหาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสม รวมถึงการไม่กู้ยืมเมื่อรายรับไม่เพียงพอ 3) ด้านทัศนคติทางการเงิน มีคะแนนอยู่ในระดับสูง โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติทางการเงินมีคะแนนเฉลี่ยสูงทุกด้าน โดยเฉพาะในเรื่องการคิดก่อนใช้เงิน

1. อิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจออมเงิน

ผลการวิเคราะห์พบว่าความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจออมเงินในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล เอื้อปิยฉัตร (2560) ที่ได้ศึกษาความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม พบว่าหากบุคคลมีความรู้

ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นประกอบกับการมีทัศนคติทางการเงินที่ดี จะส่งผลให้ความตั้งใจออมเงินนั้นสูงขึ้นตามไปด้วย และงานวิจัยของ คิวซ์ กรุณาเพ็ญ (2560) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่าหากบุคคลมีความรู้ทางการเงินและมีทัศนคติทางการเงินที่ดี จะส่งผลให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะเก็บออมเงินและสนใจจะออมเงินมากขึ้นอีกด้วย อีกทั้งผู้ที่มีทักษะทางการเงินในด้านความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินในระดับสูง จะมีการเลือกรูปแบบการออมและลงทุนที่หลากหลายกว่าผู้ที่มีทักษะทางการเงินในระดับต่ำที่ส่วนใหญ่ มักจะเลือกการออมด้วยวิธีเดียวคือฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์ (อนุสรรา สุภาและคณะ, 2562) จึงอาจสรุปได้ว่าหากความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินสูงขึ้นจะส่งผลให้ความตั้งใจออมเงินสูงขึ้นตามไปด้วย

2. อิทธิพลของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อความตั้งใจลงทุน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนมากที่สุด และด้านทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนรองลงมา จะเห็นได้ว่าด้านความรู้ทางการเงินนั้นสำคัญต่อความตั้งใจลงทุนมากกว่าด้านทัศนคติทางการเงิน อาจจะมาจากการที่ความรู้ทางการเงินนั้นเกี่ยวข้องกับการคิดคำนวณดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ การกระจายความเสี่ยง รวมถึงการวิเคราะห์ผลตอบแทน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเข้าใจนี้ในการตัดสินใจลงทุน โดยการมีความรู้ทางการเงินที่สูงนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนเพื่อใช้ในการตัดสินใจลงทุนได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดแรงจูงใจและความตั้งใจลงทุน (สุภาพร เฟ่งพิศ และณัฐดนัย อลินจิตพงศ์, 2565) และการมีความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินที่ดี เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้วิเคราะห์การลงทุนได้อย่างเหมาะสม รวมถึงรู้จักการเพิ่มมูลค่าของเงินออมเพื่อสร้างผลตอบแทนด้วย (ชนาวุฒิ ธีรภักดีกร และสมศรี เว็นทอง, 2563) อีกทั้งผู้ที่มีความรู้ทางการเงินสูง มีแนวโน้มที่จะลงทุนในตราสารทุนสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเงินต่ำอีกด้วย (Rooij et al., 2011) อาจสรุปได้ว่าความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินที่สูงขึ้น มีผลให้ความตั้งใจออมเงินและลงทุนสูงขึ้นตามไปด้วย โดยด้านความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนมากที่สุด

3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีทักษะทางการเงินที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มคนช่วงอายุ Generation B และ Generation Z เป็นช่วงอายุที่มีคะแนนทักษะทางการเงินต่ำกว่า Generation อื่นๆ โดย Generation B มีอายุ 56 ปี ขึ้นไป มีคะแนนความรู้ทางการเงินต่ำที่สุดในเรื่องนิยามเงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และคำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อ ส่วนคะแนนในด้านพฤติกรรมทางการเงินนั้น ช่วงอายุนี้ยังขาดเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ อาจเนื่องมาจากช่วงอายุนี้ยังไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงความรู้ทางการเงินในช่องทางออนไลน์ รวมทั้งไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อนำข้อมูลมาทำการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ซึ่งช่วงอายุนี้ส่วนใหญ่จะเลือกเก็บออมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าเลือกที่จะลงทุน แต่มีทัศนคติทางการเงินที่ดี รู้จักคิดก่อนใช้เงินและเห็นคุณค่าของเงิน ในขณะที่ Generation Z มีอายุ 16 - 21 ปี มีคะแนนความรู้ทางการเงินปาน

กลาง เนื่องจากยังขาดพื้นฐานความรู้เข้าใจด้านการเงิน เช่น เงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน เช่นกันกับ Generation B ในด้านคะแนนพฤติกรรมทางการเงิน ช่วงอายุนี้ยังไม่ได้เก็บออมด้วยวิธีการออมที่เหมาะสม รวมถึงไม่เห็นความสำคัญของการตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาว และมีคะแนนในด้านทัศนคติทางการเงินนั้นต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะคนในช่วงวัยนี้ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ยังไม่มีรายได้จากการทำงาน อาจมีมุมมองต่อการเงินว่าเป็นเรื่องไกลตัว ส่วน Generation Y มีอายุ 22 - 41 ปี และ Generation X มีอายุ 42 - 56 ปี เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ทางการเงินสูง เนื่องจากเป็นกลุ่มคนวัยทำงานและกำลังสร้างครอบครัว ทำให้เกิดแรงจูงใจในการค้นคว้าหาข้อมูลด้านความรู้ทางการเงิน เพื่อนำความรู้มาบริหารจัดการการเงินในชีวิตประจำวัน ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินการใช้จ่าย และมีทัศนคติที่ดี รู้จักคิดวางแผนการเงินสำหรับอนาคต โดย Generation X เป็นช่วงอายุที่มีความรู้ทางการเงินโดยรวมสูงที่สุด และในด้านระดับการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปจะมีทักษะทางการเงินทั้งสามด้านสูงกว่าระดับการศึกษาอื่นที่ต่ำกว่าอย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ทางการเงิน หากมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีแนวโน้มที่ความรู้ทางการเงินนั้นสูงขึ้นด้วยเช่นกัน (รัฐชัย ศีลาเจริญ และคณะ, 2559) จึงอาจสรุปได้ว่าระดับทักษะทางการเงินจะสูงขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เนื่องจากระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีนั้นยังขาดความรู้ทางการเงินพื้นฐานในทุกด้าน อีกทั้งยังมีพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ เลือกวิธีการออมที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเงินได้ ซึ่งผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงส่งผลให้มีทักษะทางการเงินสูงขึ้นตามไปด้วย กลุ่มคนเหล่านี้มีโอกาสประสบปัญหาทางการเงินน้อยกว่าคนกลุ่มอื่น ๆ หรือหากประสบปัญหาทางการเงิน จะสามารถใช้ทักษะด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งสามด้านร่วมกันแก้ไขได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556)

4. ปัจจัยส่วนบุคคลผลที่แตกต่างกันมีความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ พบว่าเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจออมเงินอยู่ในระดับสูง ซึ่งมากกว่าคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจออมเงินของเพศชาย อาจเป็นเพราะเพศหญิงนั้นมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิต และยังต้องการความมั่นใจหรือมั่นคงมากกว่าเพศชาย จึงสะท้อนไปที่การออมเงินที่ออมมากกว่าเพศชาย (กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555) แต่ในด้านของความตั้งใจลงทุนนั้นทั้งเพศชายและเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจลงทุนอยู่ในระดับสูงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน อาจเนื่องมาจากการที่ในปัจจุบันการเลือกลงทุนนั้นไม่จำเป็นต้องไปที่สถาบันการเงินเพียงอย่างเดียว สามารถลงทุนผ่านทางช่องทางออนไลน์ได้หลากหลายช่องทาง เช่น ในปัจจุบันสามารถเปิดบัญชีเพื่อลงทุนในหุ้นหรือกองทุนรวมได้ผ่านแอปพลิเคชันของธนาคารต่างๆได้ และสำหรับผู้ที่เป็มือใหม่ด้านการลงทุน มีแอปพลิเคชันสำหรับเทรดหุ้นจำลอง อีกทั้งช่วยวิเคราะห์การลงทุนอีกด้วย ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการลงทุน สามารถหาข้อมูลความเสี่ยงในการลงทุนในระดับต่างๆ และเลือกลงทุนได้ตามความต้องการ ทำให้ความตั้งใจลงทุนของเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกัน และในด้านของช่วงอายุพบว่า Generation X มีอายุ

42-56 ปี และ Generation Y มีอายุ 22-41 ปี เป็นช่วงวัยทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจ ทั้งออมเงินและลงทุนสูงกว่า Generation Z มีอายุ 16-21 ปี ซึ่งส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยเรียน จะเห็นได้ว่าคนกลุ่มช่วงอายุที่อยู่ในวัยทำงานนั้นให้ความสำคัญกับการเก็บออมเงินและลงทุน โดยมีการคาดหวังในผลตอบแทนที่สูงขึ้น จะเห็นจุดที่น่าสนใจคือคนกลุ่ม เริ่มจะมีการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น เช่น ลงทุนในหลักทรัพย์ดิจิทัล Bitcoin Cryptocurrency หุ้น ต่างๆ สะท้อนภาพการยอมรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น เพื่อชดเชยกับโอกาสที่ได้รับผลตอบแทนสูง ในอนาคต (สถาบันวิทยาการตลาดทุน, 2562) และในส่วนของระดับรายได้ต่อเดือน พบว่าระดับรายได้ต่อเดือนที่ต่ำกว่า 15,000 บาท มีความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนน้อยที่สุด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา และเป็นกลุ่มวัยเริ่มทำงาน ทำให้มีรายได้น้อยเมื่อรายได้ก็น้อยส่งผลให้เงินออมน้อยตามไปด้วย อีกทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในการลงทุน และไม่พร้อมรับความเสี่ยงจากการลงทุน ทำให้มีความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนน้อยตามรายได้ ในขณะที่ระดับรายได้ต่อเดือนที่สูงกว่า 15,001 บาท มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจออมเงินและสูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน อาจสรุปได้ว่า ระดับความตั้งใจออมเงินและตั้งใจลงทุนจะสูงขึ้นตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่สูงขึ้น ซึ่งผู้ที่มีระดับรายได้ต่อเดือนที่สูงหรือทำอาชีพที่มีรายได้สูง จะมีการเลือกรูปแบบการออมเงินและลงทุนที่หลากหลาย โดยเลือกการออมเงินและลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง แต่ก็ให้ผลตอบแทนที่สูงเช่นกัน (อนุสรฯ สุภาและคณะ, 2562) ในขณะที่รายได้ต่อเดือนที่น้อย มีแนวโน้มที่จะออมเงินน้อยลงตามไปด้วย (กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555)

ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานในรูปแบบและช่องทางต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับช่วง รวมถึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางด้วย การให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐาน จะทำให้สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นทักษะทางการเงินที่ดี และเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง เช่น Generation B มีอายุ 56 ปี ขึ้นไป นั้นเป็นช่วงอายุที่มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางการเงินต่ำที่สุดและยังไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยีในการหาความรู้ทางการเงิน การส่งเสริมการเรียนรู้อาจทำได้ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มในชมรมผู้เกษียณอายุหรือการจัดอบรมในชุมชน ส่วน Generation Z มีอายุ 16 - 21 ปี เป็นช่วงอายุที่มีทักษะทางการเงินต่ำเช่นกัน แต่สามารถประยุกต์การสื่อสารความรู้ผ่านทางช่องทางออนไลน์ ด้วยการทำเนื้อหาที่สั้น กระชับ และเข้าใจง่าย อีกทั้งควรใช้วิธีสอดแทรกความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานตั้งแต่ในสถานการศึกษา และมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างประสบการณ์การใช้บริการทางการเงิน เช่น การมีสหกรณ์โรงเรียน ธนาคารโรงเรียน สามารถนำประสบการณ์การใช้บริการทางการเงินในโรงเรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการออมและการสร้างทัศนคติที่ดี ส่วนกลุ่มเปราะบาง คือ กลุ่มลูกค้าซึ่งผู้ให้บริการทางการเงินต้องใช้ความระมัดระวังในการติดต่อและให้บริการเป็นพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีความรู้ทางการเงินอย่างจำกัด ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การใช้ผลิตภัณฑ์ หรือผู้ที่มีข้อจำกัดในการสื่อสารหรือ

ตัดสินใจ อาทิ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือการมองเห็น หรือผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางสุขภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561) ในที่นี้จะหมายรวมถึงกลุ่มบุคคลที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำ มีรายได้น้อย หรือทำอาชีพที่มีรายได้น้อยในระดับต่ำด้วย ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการตระหนักรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินผ่านผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เพิ่มการเข้าถึงกลุ่มบุคคลเหล่านี้ในวงกว้างมากขึ้น และสร้างช่องทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับการเงิน ให้ความสำคัญของออมและลงทุนด้วย โดยในปัจจุบันได้มีกองทุนการออมแห่งชาติ (2564) ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลผู้ที่ยังอยู่นอกเหนือจากกลุ่มแรงงานในระบบโดยเฉพาะ เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร ลูกจ้างอิสระ ที่อยู่นอกระบบ โดยเข้ามาช่วยส่งเสริมการออมด้วยทำระบบการออมแบบสมัครใจ สามารถเลือกการออมได้อย่างยืดหยุ่น ได้รับเงินสมทบตามช่วงอายุ และสามารถนำเงินออมไปลดหย่อนภาษีได้ เป็นการสร้างวินัยการออมระยะยาว ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งเมื่อมีความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานจะสามารถพัฒนาต่อยอดให้มีทักษะทางการเงินที่ดีขึ้นได้ เช่น ช่วยให้ผู้จักวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทำบัญชีรายรับและรายจ่าย จนสามารถเก็บออมเงิน และนำเงินออมไปลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นได้

2. การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการเลือกรูปแบบการออมและลงทุน โดยส่งเสริมให้รู้จักหาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบในการเลือกออมและลงทุน เชื่อมโยงไปที่การวิเคราะห์ความเสี่ยง ซึ่งในการเลือกที่จะลงทุนนั้นหากได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาการลงทุนที่มีใบอนุญาตทางการเงิน จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในตลาดทุนทางตรง รวมทั้งคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีใบอนุญาตทางการเงินนั้น ช่วยส่งเสริมให้เกิดความน่าจะเป็นในการมีส่วนร่วมในตลาดทุนทางอ้อมอีกด้วย (วิศกรณ ธีรวิรรณ, 2558) เช่น ในประเทศไทยจะมีบทความให้ความรู้ความเข้าใจก่อนการเลือกลงทุน การวิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักทรัพย์ต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ www.set.or.th ช่วยประกอบการตัดสินใจในการเลือกออมและลงทุน เพื่อสร้างผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น อาจเพิ่มการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์อื่นๆ เช่น ในแอปพลิเคชัน TikTok โดยมีผู้เชี่ยวชาญพูดให้ความรู้ด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจ กระชับเข้าใจง่าย หรือในแอปพลิเคชัน Facebook อาจมีการทำเนื้อหาแบบอินโฟกราฟิกส์ (Infographics) คือการเล่าเรื่องหรืออธิบายข้อมูลต่างๆ โดยใช้ภาพในการสื่อสารให้เข้าใจง่ายขึ้น ช่วยกระตุ้นให้บุคคลทุกช่วงวัยหันมาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านการเงินการออมเงินและลงทุนอยู่เสมอ จะได้มีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจเลือกการออมเงินและลงทุนได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

กรณิกา วาระวิชณี. (2560). ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงินกรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

กฤตภาส เลิศสงคราม. (2555). พฤติกรรมการและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัท พัฒนาอสังหาริมทรัพย์. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กองทุนการออมแห่งชาติ. (2564). ทำความรู้จักกองทุนการออมแห่งชาติหลักประกันช่วยดูแลยามชรา. สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2566, จาก <https://www.nsf.or.th/node/1455>

จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2544). การลงทุน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐมน เพิ่มสุข. (2562). ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อความมั่งคั่งทางการเงินของกลุ่มวิชาชีพครูในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี 2556. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/Pages/flsurveyreport.aspx>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทยปี 2563. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.1213.or.th/th/Pages/flsurveyreport.aspx>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market conduct). สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2566, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FPG/2561/ThaiPDF/25610034.pdf>

ธนาวุฒิ วีรภักดีกร และสมศรี เว็นทอง. (2563). แนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงานของประชากรในภาคกลาง. วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม, 2(2), 40-58.

ปิยดา สมบัติวัฒนา. (2554). แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยควบคุมพฤติกรรมการออมของบุคคลช่วงว่างรากฐานการทำงานตอนต้นในเขตเมืองหลวง. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัฐชัย ศีลาเจริญ, พรอนงค์ บุษราตระกูล, อนิรุต พิเสฏฐุตลาศัย, รุ่งเกียรติ รัตนบานชื่น, ณรงค์ฤทธิ์ อัสวเรืองพิภพ, และสุนทรี เหล่าพัตจัน. (2559). ประสิทธิภาพของการให้ความรู้ต่อการตัดสินใจเลือกแผนการลงทุนสำหรับการเกษียณอายุ. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 38(150), 149-190.

วิไล เอื้อปิยฉัตร. (2560). ความรู้ทางการเงิน : ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(47), 67-93.

วิศกรณ์ คีรีวรรณ. (2558). การวัดระดับทักษะทางการเงินกับการมีส่วนร่วมในตลาดทุน. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565 จาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1470741961947.pdf

ศิวัช กรุณาเพ็ญ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจไทย. (2562). TMB ชี้ “ของมันต้องมี” ทำ GEN Y ติดกับดักหนี้ท่วม. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-394849>

สถาบันวิทยาการตลาดทุน. (2562). การออมเพื่อประชากรวัยเริ่มทำงาน. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565,

- จาก <https://www.cma.in.th/cma/academicPaper/download/2>
- สุรเดช จอจวรรณศิริ และวิจิต อุ่ออัน. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลงทุนในหลักทรัพย์ของ นักลงทุนบุคคล. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 9(3), 1094 – 1107.
- สุภาพร เฟ่งพิศ และณัฐดนัย อลีนจิตพงศ์. (2565). ความรู้ทางการเงิน ปัจจัยและแรงจูงใจในการตัดสินใจลงทุนที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของ นักลงทุนในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาการจัดการ, 9(1), 328 – 340.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). (2565). เผยผลสำรวจ ความสนใจสินทรัพย์ดิจิทัล ของประชาชนชาวไทย พบ 46% มุ่งเก็งกำไร. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2565 จาก, <https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2565/170565.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). จำนวนประชากรจากทะเบียนบ้าน จำแนกตามอายุ เพศ ภาค และ จังหวัดพ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2565, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- อนุสรรา สุภา, ภารวี มณีจักร, และวรพล ยะมะกะ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม : กรณีศึกษา ลูกค้ายของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Ansong, A., & Gyensare, M. A. (2012). Determinants of university working-students' financial literacy at the University of Cape Coast, Ghana. *International Journal of Business and Management*, 7(9), 126.
- Canova, L., & Manganello Rattazzi, A. M. (2004, July). Personality, past behaviour and saving intention: A test of an extended model of the theory of planned behaviour. In SABE/IAREP conference proceedings, Philadelphia.
- Chen, H., & Volpe, R. P. (1998). An analysis of personal financial literacy among college students. *Financial services review*, 7(2), 107 - 128.
- Financial Services Authority. (2005). *Measuring financial capability: An exploratory study*, Report for the Financial Services Authority by Personal Finance Research Centre, University of Bristol, Consumer Research, 37.
- OECD. (2013). *OECD/INFE Toolkit to measure financial literacy and financial inclusion: guidance , core questionnaire and supplementary questions*. Retrieved on October 27, 2022, from https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/TrustFund2013_OECD_INFE_toolkit_to_measure_fin_lit_and_fin_incl.pdf
- Van Rooij, M. C., Lusardi, A., & Alessie, R. J. (2012). Financial literacy, retirement planning and household wealth. *The Economic Journal*, 122(560), 449 - 478.
- Yamane, T. (1973). "Statistics: An Introductory Analysis" (3rd ed). New York : Harper and Row Publication.